

ความเป็นมาของปัญหา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในภาคใต้ของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นในสมัยของการเร่งรัดพัฒนาประเทศ มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น กล่าวคือ เพื่อเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาออกสู่ภูมิภาค เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาในท้องถิ่น และเพื่อสนับสนุนการพัฒนาภูมิภาค อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คือ เป็นมหาวิทยาลัยซึ่งมีเจตนามาแต่เริ่มก่อตั้ง ที่จะให้เป็นมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต มีการกระจายคณะวิชาออกไปตั้งอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะในบริเวณ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้มีศูนย์กลางของมหาวิทยาลัยอยู่ที่จังหวัดปัตตานี¹

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งสำเร็จเรียบร้อย และมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในวันที่ 12 มีนาคม 2511² เป็นต้นมา มหาวิทยาลัยได้มีพัฒนาการและขยายตัวโดยรวดเร็วขึ้นเป็นลำดับ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 4,212 คน เป็นนักศึกษาในวิทยาเขตภาคใหญ่ 2,321 คน วิทยาเขตปัตตานี 1,754 คน และวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต 137 คน เปิดสอนระดับ

¹สภาการศึกษาแห่งชาติ, "คำแถลงเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดตั้งมหาวิทยาลัยภาคใต้", เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการระดับอุดมศึกษา สภาการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 11/2509, วันที่ 19 ธันวาคม 2509.

²"พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2511", ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 85 ตอน 24 (12 มีนาคม 2511).

ปริญญาโท ปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี ในบัณฑิตวิทยาลัย และคณะวิชา
 จำนวน 9 คณะวิชา ดังนี้คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะ
 แพทยศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศาสตร์
 คณะพยาบาลศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 ซึ่งในจำนวนดังกล่าว 7 คณะแรก ตั้งอยู่ในวิทยาเขตภาคใหญ่ อำเภอภาคใหญ่
 จังหวัดสงขลา และอีก 2 คณะหลัง คือ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์
 และสังคมศาสตร์ ตั้งอยู่ในวิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี นอก
 จากนี้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ยังมีสำนักงานโครงการที่จังหวัดภูเก็ต รับผิดชอบ
 ขอบการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนภูเก็ตอีกหน่วยหนึ่งด้วย

จากลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้ง 2 ประการ คือ
 เป็นมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค และในขณะเดียวกัน เป็นมหาวิทยาลัยที่มีหลายวิทยาเขต
 มีประเด็นให้ชวนคิดตามศึกษา ทั้งใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ ในฐานะมหาวิทยาลัย
 ภูมิภาค มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
 ประสงค์ทั้งทางด้านการกระจายโอกาสทางการศึกษา การยกระดับมาตรฐาน
 การศึกษาในท้องถิ่น และพัฒนาภูมิภาค ทั้งนี้ เพราะการที่มหาวิทยาลัยอยู่ในภูมิภาค
 ไม่ได้หมายความว่า เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาภูมิภาคโดยอัตโนมัติ หากแต่
 มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการวางแผน การกำหนดบทบาทที่ชัดเจน ตลอดจนความ
 พยายามดำเนินการ เพื่อให้มหาวิทยาลัยทำหน้าที่ดังกล่าวได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะแสดง
 ออกในพฤติกรรมของมหาวิทยาลัยด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การพัฒนาหลักสูตร การ
 พัฒนาบุคลากร การวางแผนและการบริหาร เป็นต้น ในฐานะมหาวิทยาลัยซึ่งมี
 วิทยาเขตกระจายอยู่ในท้องถิ่น มหาวิทยาลัยได้กำหนดโครงสร้างระบบบริหาร และ
 การดำเนินการตามภารกิจอย่างไรบ้าง เพื่อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรได้กว้างขวาง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, "คำถวายบังคมทูลรายงานกิจกรรมมหาวิทยาลัย
 สงขลานครินทร์ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2522", เอกสาร
 อิศำเนา.

สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ทั่วถึง รวมทั้งการเปิดโอกาสสำหรับความร่วมมือโดยใกล้ชิดกับท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละวิทยาเขต นอกจากนี้ การบริหารมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต ยังมีลักษณะที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ เป็นรูปแบบของการบริหารทั้งระบบมากกว่าที่จะเป็นการบริหารสถาบัน เช่นในมหาวิทยาลัยวิทยาเขตเดียว¹ ซึ่งลักษณะดังกล่าว จะสังเกตได้จากการกำหนดโครงสร้าง การดำเนินการทางด้านการวางแผน การบริหาร และการประสานงาน เป็นต้น การศึกษาวิเคราะห์โดยละเอียดถึงพัฒนาการในขั้นตอนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามนัยและประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเท่ากับเป็นการทบทวนและประสิทธิภาพในการทำงานว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยมากน้อยเพียงใด หรือประสบปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขที่จุดใด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนขยายงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์สำหรับอนาคตต่อไป นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังคาดหวังว่า การศึกษาถึงพัฒนาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์โดยลำดับอย่างละเอียด จะมีส่วนช่วยให้นักการอุดมศึกษา และผู้สนใจรับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบทบาทปัญหา และพฤติกรรมของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคแห่งหนึ่ง ที่มีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต ซึ่งคาดว่า คงจะเป็นประโยชน์ตามสมควร ทั้งนี้ เพราะปัจจุบันมีแนวโน้มว่า มหาวิทยาลัยในส่วนกลาง กำลังมีความจำเป็นที่จะต้องขยายวิทยาเขตสาขาออกไปสู่ต่างจังหวัดเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษากำเนิดความเป็นมาและสภาพทั่วไปในระยะเริ่มก่อสร้าง

Eugene C. Lee, Frank M. Bowen, The Multicampus University

(New York : McGraw - Hill Company, 1971).

2. ศึกษาพัฒนาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง (2511) จนถึง พ.ศ. 2524

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องพัฒนาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะทำการศึกษาคำจำกัดเฉพาะในเรื่องเหล่านี้

1. ศึกษาเริ่มแต่กำเนิดของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ศึกษาพัฒนาการในการดำเนินงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทางด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ โดยจะพิจารณาถึงการขยายตัวในเชิงปริมาณควบคู่ไปกับความพยายามที่จะปรับปรุงคุณภาพ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
3. ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างและระบบบริหารของมหาวิทยาลัย โดยพิจารณาทั้งพัฒนาการทางด้านการวางแผน การบริหารและการประสานงาน เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานตามภารกิจในข้อ 2
4. จะแบ่งการศึกษาออกเป็นด้าน ๆ ตามลักษณะของงาน และภารกิจ เพื่อให้เห็นพัฒนาการแต่ละด้านต่อเนื่องกัน และเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการดำเนินภารกิจแต่ละด้านให้ชัดเจนขึ้น
5. การศึกษาตามข้อ 4 จะกระทำแยกในแต่ละวิทยาเขต เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของทั้งสองวิทยาเขตอีกส่วนหนึ่งด้วย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. พัฒนาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หมายความว่า การขยายตัวในเชิงปริมาณและการปรับปรุงคุณภาพ เพื่อดำเนินการตามเป้าหมายและภารกิจของมหาวิทยาลัย
2. ภารกิจของมหาวิทยาลัย ในการวิจัยนี้ถือว่า ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ฉบับปี พ.ศ. 2522

3. โครงสร้างและระบบบริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หมายถึง ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และกฎระเบียบ หรือคำสั่ง ของราชการ เท่านั้น

ขอตกลง เบื้องต้น

1. ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลที่เป็นเอกสารและสิ่งตีพิมพ์ ที่ได้ จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และผู้วิจัยได้ทำการ ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของแหล่งข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงถือว่า ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ ✓

2. พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย สามารถศึกษาได้จากแหล่ง ข้อมูลที่กล่าวแล้วในข้อ 1

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ อาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนได้บ้าง เนื่องจาก ไม่สามารถค้นหารายละเอียดบางอย่างจากเอกสารได้ครบถ้วนสมบูรณ์

2. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงข้อมูลที่มีการบันทึกไว้เป็น ลายลักษณ์อักษร เท่านั้น อาจไม่ครอบคลุมถึงพัฒนาการบางส่วนของมหาวิทยาลัย ซึ่ง ไม่ได้มีการจดบันทึกไว้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์¹ (2516) ได้ศึกษาพัฒนาการของมหาวิทยาลัย ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์จุดกำเนิดความเป็นมา เพื่อเปรียบเทียบ

¹ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, "พัฒนาการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย", (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

วิวัฒนาการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย รวมทั้งประมวลข้อมูล และ ประเมินโครงการพัฒนาการมหาวิทยาลัย เพื่อคณวโนมของมหาวิทยาลัยในอนาคต โดยรวบรวมข้อมูลที่ไคจากการศึกษาคนควาเอกสาร และการสัมภาษณ์บุคคล เรียบเรียง เป็นวิทยานิพนธ์ สรุปผลการวิจัยไคดังนี้

ก่อนการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทย การศึกษาของไทย แยกออกเป็น 2 สายคือ สายสามัญ เรียบวิชาสามัญทั่วไป และสายวิสามัญ เรียบวิชาชีพต่าง ๆ ในปี 2459 พระบาทสมเด็จพะมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรคให้สถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพะจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นโรงเรียนในสายวิชาชีพขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับเป็น มหาวิทยาลัยแห่งแรก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2476 ควบเจตจำนงที่จะส่งเสริมความรูคานการ เมือง การปกครองใคกว้างขวางไปสู ประชาชน ในปี พ.ศ. 2486 มีมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นพร้อมกัน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ซึ่งภายหลัง เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร จัดสอนวิชาต่าง ๆ ตามชื่อของมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2499 จึงมีสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติขึ้น แต่มายุบเลิกไปในปี พ.ศ. 2502 เพราะจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นแทน

เมื่อตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นแล้ว ก็ไคจัดตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก 5 แห่ง เพื่อช่วยเร่งรัดใคการพัฒนาประเทศ คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดตั้ง ในปี พ.ศ. 2507 มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดตั้งในปี พ.ศ. 2508 สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2509 และในปี พ.ศ. 2511 และ 2514 ก็ไคจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นลำดับ

ในคานหลักสูตรและการสอน เมื่อเริ่มตั้งมหาวิทยาลัยนั้น รับผิดชอบชั้น มัธยม 6 ต่อมา จึงรับผิดชอบชั้นมัธยม 8 ปี พ.ศ. 2479 เริ่มรับผิดชอบชั้นเตรียม อุดมศึกษา จนใคปัจจุบันจึงรับ เจพะพะผู้ที่จบชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรือมัธยมศึกษาปีที่ 5 เข้าสอบคัดเลือกเท่านั้น วิธีการสอนส่วนใหญ่ ทุกสมัย เน้นการบรรยาย การประชุม อภิปรายกลุ่มย่อยมีไม่มากนัก บางวิชาจะมีการทดลองประกอบควบ การศึกษาใคระดับ ที่สูงกว่าปริญญาตรี ในชั้นปริญญาโท ซึ่งเปิดสอนใคปี พ.ศ. 2476 และปริญญาเอก

ซึ่งเปิดสอนในปี พ.ศ. 2483 ใช้วิธีการสัมมนา และวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นหลักสำคัญ การวัดผลนั้น ส่วนใหญ่ใช้วิธีการ การสอบและการเก็บคะแนน ในระหว่างปี บางแห่งก็มีวิทยานิพนธ์ และการฝึกงานด้วย คะแนนที่ให้ ทุกสมัยต่าง ให้คะแนนคล้ายคลึงกัน คือ ระบบคะแนนเต็ม 10 หรือเต็ม 20 ในปี พ.ศ. 2476 นอกจากนั้นก็ให้เป็นตัวอักษร A, B, C, D และ E รวมทั้งการให้ผ่าน หรือไม่ให้ผ่านด้วย

งานวิจัยในมหาวิทยาลัยมีพัฒนาการมา ส่วนใหญ่ เป็นการวิจัยส่วนบุคคล หรือเป็นการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิต การส่งเสริมงานวิจัยของมหาวิทยาลัย เพิ่งมา เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2509 และ 2514 นี้เอง โดยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดตั้งสำนักวิจัย และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งทุนวิจัยขึ้นตามลำดับ

การบริการชุมชนในนามของมหาวิทยาลัย เริ่มที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีสำนักส่งเสริมฝึกอบรม ในปี 2513 และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ตั้งสำนัก ฝึกอบรมมาแต่ปี 2509 เท่านั้น นอกจากนั้น เป็นงานค่ายอาสาสมัครของนิสิต ซึ่ง เริ่มมาแต่ปี 2501 ในปัจจุบัน มีจัดทำกันเกือบทุกมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยของไทยปัจจุบันอยู่ในความควบคุมดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย ของรัฐ และเริ่มหันมามีบทบาทกับสิ่งแวดล้อม รอบสถาบันมากขึ้น แต่ยังมีแนวโน้ม ในอนาคต จะคงรูปเดิมอยู่ คงเปลี่ยนแปลงเฉพาะเรื่องปริมาณเท่านั้น เพราะใน โครงการพัฒนาของแต่ละมหาวิทยาลัย ไม่บังแนวคิดใหม่ และหลักประกันคุณภาพ อย่างเพียงพอ

อรพินธ์ ตันธนะสถิตย์¹ (2522) ใคศึกษาพัฒนาการของมหาวิทยาลัย ขอนแก่น. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา ในการก่อตั้งและพัฒนาการ

¹อรพินธ์ ตันธนะสถิตย์, "พัฒนาการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น" (วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านต่าง ๆ 7 ด้าน คือ การบริหารมหาวิทยาลัย โปรแกรมการศึกษา นักศึกษา บุคลากร อาคารสถานที่ และจำนวนบัณฑิต ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น จากแหล่งต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อเรื่อง และประเมินความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเทียบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ผลปรากฏว่านับแต่ก่อตั้งมหาวิทยาลัย ใน พ.ศ. 2507 เป็นต้นมา จนถึง พ.ศ. 2519 มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีพัฒนาการเด่นชัดในด้านการผลิตบัณฑิตแต่เพียงด้านเดียว จนกระทั่งปี พ.ศ. 2520 มหาวิทยาลัยได้มีการจัดตั้งองค์กรขึ้น สนับสนุนงานพัฒนาการในทุกด้าน คือ ในด้านการผลิตบัณฑิต จะจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยในด้านการวิจัย โดยจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนา และศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ขึ้น ในด้านทำนุบำรุงด้านวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมอีสาน ขอคนพบดังกล่าว แสดงให้เห็นแนวโน้มของมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่า เริ่มมีลักษณะ เป็นมหาวิทยาลัยในอุดมคติที่จะปฏิบัติภารกิจในทุกด้าน เพื่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างแท้จริง

Lee and Bowen¹ (1971) ได้ทำการศึกษามหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต 9 แห่ง ในสหรัฐอเมริกา พบว่า มีรูปแบบการพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. The Consolidated System เป็นระบบที่เกิดจากการรวมสถาบันหรือวิทยาเขตที่มีอยู่แล้ว มาไว้ในระบบบริหารใหม่ เป็นระบบกลางภายใต้สภามหาวิทยาลัยเดียวกัน และมักจะมีผู้บริหารสูงสุดของระบบ เรียกว่า Chancellor โดยมี President เป็นผู้บริหารสูงสุดในแต่ละวิทยาเขต ยกเว้นกรณีของ University of North Carolina ซึ่งเรียกชื่อของทั้งสองตำแหน่งนี้สลับกัน เพราะชื่อเสียงและเกียรติคุณของวิทยาเขต Chapel Hill ซึ่งมีอยู่แล้วเดิม ตัวอย่างของมหาวิทยาลัย

¹ Lee and Bowen, The Multicampus University.

ในระบบนี้ ได้แก่ The University of North Carolina ; The California State Colleges ; The City University of New York ; The State University of New York.

ลักษณะพิเศษของมหาวิทยาลัยในระบบนี้ ซึ่งแตกต่างไปจากระบบ Flagship ซึ่งจะไกล่เกลียดต่อไป คือ

ก. ที่ตั้งของหน่วยงานบริหารกลาง หรือสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยในระบบนี้ 3 แห่ง จาก 4 แห่ง ที่กล่าวถึงแล้ว มีหน่วยงานบริหารกลาง หรือสำนักงานอธิการบดี แยกออกเป็นสัดส่วนจากบรรดาวิทยาเขตทั้งหลาย อย่างชัดเจน ยกเว้นกรณีของ North Carolina ซึ่งเหมือนระบบ Flagship คือ มีสำนักงานบริหารกลาง หรือสำนักงานอธิการบดี ตั้งอยู่ในวิทยาเขตหลัก ลักษณะดังกล่าว นอกจากแสดงให้เห็นความแตกต่างของระยะทางอันเนื่องมาจากที่ตั้งแล้ว ยังมีผลต่อความรู้สึกของอาจารย์ ข้าราชการ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ในการแยกส่วนกลางออกจากส่วนวิทยาเขตด้วย

ข. คณะกรรมการบริหาร มหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต ในระบบนี้ ทั้ง 4 แห่ง มีคณะกรรมการที่ปรึกษาของท้องถิ่น หรือคณะกรรมการดำเนินการ ทำหน้าที่เป็นกรรมการพิเศษ หรือกรรมการประสานงานในการบริหารแต่ละวิทยาเขต ลักษณะของกรรมการชุดดังกล่าว ในแต่ละมหาวิทยาลัย อาจจะแตกต่างกันค่อนข้างมาก แต่ส่วนที่ตรงกันก็คือ ต้องมีกรรมการทำนองนี้ในทุกวิทยาเขต ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถาบันเหล่านี้ เคยปกครองตัวเองเป็นเอกเทศมาก่อน จึงให้ความสำคัญกับกรรมการชุดนี้ค่อนข้างมาก

ลักษณะความแตกต่างทางกายภาพโครงสร้างทั้ง 2 ประการ สามารถสังเกตุพบได้ทั่วไป แต่ประเด็นที่น่าจะพิจารณาต่อไป ก็คือ การปรับเปลี่ยนโยกย้ายอำนาจจากวิทยาเขตไปสู่หน่วยงานบริหารกลาง ซึ่งจัดตั้งขึ้นมาใหม่ ทำหน้าที่เสมือนตัวกลาง ระหว่างรัฐกับวิทยาเขต ก่อให้เกิดผลตามหรือส่งผลกระทบต่อการบริหารอย่างไรบ้าง

ปัญหาข้อแรกเห็นจะได้แก่ การกำหนดขอบเขตอำนาจที่เหมาะสม ทั้งใน
 ทัศนะของรัฐ และทัศนะของวิทยาเขต ปัญหาดังกล่าวเห็นได้ชัดเจนในระบบ Flagship
 กล่าวคือ วิทยาเขตหลัก ถือเป็นหน้าที่ที่จะต้อง เขาควบคุมดูแลการดำเนินกิจกรรมของ
 วิทยาเขตสาขาที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ในขณะที่วิทยาเขตสาขา มีความรู้สึกไม่พอใจต่อการ
 การใช้อำนาจดังกล่าว หากมิได้เป็นไปโดยความยินยอมพร้อมใจ ปัญหาระหว่าง
 หน่วยบริการกลาง กับวิทยาเขตต่าง ๆ ในระบบ Consolidated ก็มักจะเกิดขึ้น
 ในทำนองเดียวกันนี้

ปัญหาที่สอง ได้แก่ปัญหาความตึงเครียดต่าง ๆ ในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย
 อันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งในด้านการเงิน การจัดซื้อ หรือการก่อสร้าง
 ปัญหาดังกล่าวนี้ แต่เดิมเมื่อแต่ละวิทยาเขตติดต่อกับหน่วยงานภายนอกโดยตรง ถือเป็น
 ปัญหา "ภายนอก" ของวิทยาเขตนั้น ๆ แต่เมื่อรวมกันเข้าเป็นระบบหลายวิทยาเขต
 มีหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่ติดต่อโดยตรง ความขัดข้องตึงเครียดดังกล่าวในส่วนของ
 วิทยาเขต กลายเป็นปัญหา "ภายใน" ของระบบ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหาร
 ในแง่ของความไม่พึงพอใจ มากกว่าที่เคยเป็นอยู่เดิม

ปัญหาประการสุดท้าย ได้แก่ หน้าที่ติดต่อโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐ
 ภายนอก และสภามหาวิทยาลัยหรือคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ซึ่งในระบบ
 ใหม่ นี้ ถือเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารกลาง แต่ก็ยังมีผู้บริหารวิทยาเขตบางส่วน
 ไม่พอใจ นอกจากนี้ ผู้บริหารวิทยาเขต ซึ่งรับตำแหน่งมาก่อนผู้บริหารกลาง มักจะ
 ไม่ยอมรับผู้มาใหม่โดยง่าย มักจะมีความรู้สึกที่ ตนเองเข้าใจมากกว่า สามารถ
 ทำหน้าที่ติดต่อได้ผลดีกว่า เป็นต้น

2. Flagship Systems ระบบนี้ พัฒนามาจากการขยายตัวของวิทยาเขต
 เดิมที่มีอยู่แล้ว โดยการจัดตั้งวิทยาเขตใหม่ขึ้น หรือรวมเอาวิทยาเขตที่มีอยู่แล้ว
 เข้ามาในระบบบริหารเดิมของตน โดยผู้บริหารวิทยาเขตคนเดิม จะเปลี่ยนตำแหน่ง
 มาเป็นผู้บริหารของระบบ แต่จะยังคงเรียกชื่อตามตำแหน่งเดิมว่า President
 ในขณะที่ผู้บริหารสูงสุดของวิทยาเขตสาขาที่จัดตั้งขึ้นใหม่ มีชื่อตำแหน่งว่า Chancellor
 ทั้งนี้ ยกเว้นกรณีของ University of Texas ซึ่งเรียกชื่อ 2 ตำแหน่งนี้
 สลับกัน ทั้งนี้ วิทยาเขตเดิม ซึ่งถือเป็นวิทยาเขตหลัก อันได้แก่ Austin มีการ

ขยายตัว และพัฒนาการล้าช้ากว่าในวิทยาเขตสาขาในสังกัด รูปแบบการพัฒนาของมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขตแบบนี้ มี 3 รูปแบบคือ

ก. ^{ระบบ} (วิทยาเขตหลัก) จัดตั้งวิทยาเขตสาขาของตนขึ้น อาจเป็น
 หลักสูตร 2 ปี 4 ปี หรือหลักสูตรวิชาชีพเฉพาะสาขา โดยให้วิทยาเขตใหม่
 เหล่านี้ สังกัดโดยตรงต่อวิทยาเขตหลัก ผู้บริหารวิทยาเขตสาขา โดยปกติมีตำแหน่ง
 Dean รายงานโดยตรงต่อ President ของวิทยาเขตหลัก ต่อมา เนื่องจาก
 การขยายตัวเติบโตทั้งทางขนาด และปริมาณของวิทยาเขตสาขา นำมาซึ่งความ
 จำเป็นที่จะต้องมีการบริหารวิทยาเขต ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนมากขึ้น และมีตำแหน่ง
 สูงขึ้น ตำแหน่งผู้บริหารซึ่งเป็นหัวหน้าวิทยาเขต จึงเปลี่ยนเป็น Chancellor
 และผู้บริหารวิทยาเขตหลัก ซึ่งเปลี่ยนมาเป็นผู้บริหารสูงสุดของระบบ ก็ยังคง
 ตำแหน่งเดิม เรียกว่า President

ข. ระบบหลายวิทยาเขต ทั้งระบบจัดตั้งวิทยาเขตใหม่ขึ้น ไม่ใช่
 เฉพาะวิทยาเขตหลักเป็นผู้จัดตั้ง - ๑๙๖๑. ๑๐๑๕ เป็น President of the
 ๑๒ Rector

ค. อาจจะเป็นระบบหลายวิทยาเขตทั้งระบบ หรือวิทยาเขตหลัก
 ใดจัดรวมเอาวิทยาเขตเอกเทศ อาจเป็นของรัฐ หรือเอกชนที่มีอยู่แล้ว เข้ามาใน
 ระบบของตน เป็นวิทยาเขตใหม่

ตัวอย่างของมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต ได้แก่ University of
 California ; University of Illinois ; University of Missouri ;
 University of Texas ; University of Wisconsin.

ความแตกต่างของรูปแบบในการพัฒนา เป็นมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต
 ทั้งสองรูปแบบ คือ Consolidated Systems และ Flagship Systems
 ดังกล่าว ได้ชี้ให้เห็นลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาเขตต่าง ๆ ในแต่ละระบบ
 ในแต่ละมหาวิทยาลัยว่า เป็นมหาวิทยาลัยซึ่งวิทยาเขตหนึ่ง มีอำนาจเหนือวิทยาเขต
 อื่นโดยตลอด และยังคงมีอีกต่อไปในอนาคต (หรือเป็นมหาวิทยาลัยซึ่งวิทยาเขตหนึ่ง
 เคยมีอิทธิพลเหนือวิทยาเขตอื่น ๆ แต่ในปัจจุบัน เริ่มจะมีความเสมอภาคขึ้น หรือเป็น
 มหาวิทยาลัยซึ่งเริ่มตั้งมาโดยพื้นฐานของความทัดเทียมกัน เสมอภาคกันทุกวิทยาเขต

จากลักษณะพื้นฐานของระบบ Flagship วิทยาเขตหลักมีอิทธิพลเหนือ วิทยาเขต ทั้งในค่านิยมค่านิยมประเพณี รูปแบบการบริหารและการปฏิบัติ ทั้งนี้ เนื่องจากประการแรก ผู้บริหารมหาวิทยาลัยในระบบนี้ มักเป็นผู้บริหารวิทยาเขตหลัก ควบ ในขณะเดียวกัน หรือเคยเป็นผู้บริหารวิทยาเขตหลักมาก่อน ดังนั้น จึงนำเอา ค่านิยม ประสพการณ์ จากวิทยาเขตเดิม มาใช้ในระบบใหม่ด้วย จากตัวอย่างของ มหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขตแบบ Flagship Systems ทั้ง 4 มหาวิทยาลัย ที่ยกมาเป็นตัวอย่าง ผู้บริหารทั้ง 4 สถาบัน ยังคงดำรงตำแหน่ง President เช่นที่เคยเป็นอยู่เมื่อรับผิดชอบวิทยาเขตหลัก นอกเหนือจากค่านิยมและประสพการณ์ ที่ผู้บริหารนำติดตัวไปแล้ว ผู้บริหารยังได้นำเอาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจำนวนหนึ่ง เข้ามาร่วมมีบทบาทในการบริหารระบบโดยรวมด้วย บุคคลเหล่านี้ ล้วนเป็นผู้ซึ่งเคยมี ภูมิหลัง และประสพการณ์เดิม จากวิทยาเขตหลักแล้วทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่ วิชาการของวิทยาเขตหลัก ซึ่งมารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิชาการของส่วนกลาง มักจะ นำเอากรรมวิธีและหลักเกณฑ์อย่างที่ใช้ในการเลื่อนขั้น หรือการแต่งตั้งจากวิทยาเขต หลัก มาใช้ในส่วนกลางด้วย ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน เพราะ หลายอย่างไม่อาจใช้รวมกันได้ ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายอื่น ๆ ที่มาจากวิทยาเขตหลัก และ คุณเคยอยู่กับรายละเอียดกรรมวิธีในการปฏิบัติงานจากวิทยาเขต มักพบว่า เป็น การยากที่จะปรับตัวเข้ากับบทบาททางค่านิยมนโยบายตามที่ต้องการในระบบใหม่ได้ แต่ อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไป ผู้ปฏิบัติงานมักรู้สึกว่า การนำระบบเดิมมาใช้ ยังเป็นสิ่ง ที่กระทำได้ง่ายกว่าในการสรรหาหรือสร้างระบบ หรือพฤติกรรมกรรมการบริหารใหม่ เพื่อ ใช้ในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่เป็นจุด เด่นของมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต

1. เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ความสำเร็จประการหนึ่งของระบบ มหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต คือ การจัดตั้งวิทยาเขตใหม่ และการรับสถาบันที่มี อยู่แล้ว เข้ามาร่วมชม ตลอดจนความสามารถในการที่จะจัดหาบุคลากรที่สามารถ เข้ามารับรองในวิทยาเขตใหม่ นั้น การมีคณะกรรมการบริหารส่วนกลาง ที่มีประสพการณ์ กว้างขวาง และมีสมรรถภาพสูง เป็น เครื่องช่วยอย่างดียิ่ง ในการพัฒนาวิทยาเขตใหม่ และสถาบันชมทบ ลักษณะความพยายามดังกล่าว นอกจากจะยังประโยชน์ต่อวิทยาเขต ใหม่แล้ว ยังนับได้ว่า เป็นขั้นการทดลองทางการศึกษาที่สำคัญ

2. ความสำเร็จประการต่อมาอีก ได้มีความพยายามที่จะสนับสนุนให้เกิด Specialization, Diversity ในการดำเนินงานของวิทยาเขต ตลอดจนความพยายามให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ในการวางแผนทางวิชาการ การจัดเตรียม และการจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ เพราะมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต จำเป็นต้องมีการ เลือกคัดสรรใจมอบหมายให้บางวิทยาเขต ดำเนินการบางโครงการ ที่สำคัญ หรือสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง ในขณะที่เดียวกัน อาจจะต้องขยับยั้งวิทยาเขตอื่น จากการดำเนินงานตามโครงการบางอย่างเหล่านี้ ย่อมเป็นเรื่องที่ยากจะได้รับความยินยอมพร้อมใจ หากขาดความเข้าใจร่วมกันมาตั้งแต่เบื้องต้น นอกจากนี้ การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ และยุติธรรมโดยหน่วยบริหาร หรือหน่วยประสานงานกลาง ยังเป็นสิ่งที่กระทำได้ยากเช่นกัน

3. การควบคุมคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการควบคุมภายใน ในรูปแบบของการให้การสนับสนุนบุคลากร และทรัพยากรที่เพียงพอ ในการที่จะจัดเปิดโปรแกรมใหม่ เป็นความรับผิดชอบซึ่งเป็นจุดเด่นของมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต เกือบทุกแห่ง บุคลากร และกรรมวิธีในการประเมิน คุณจะเป็นตัวจักรสำคัญในการนี้ ทั้งในแง่ของขอบข่าย และคุณภาพ และระบบหลายวิทยาเขต นับเป็นระบบที่เอื้ออำนวยให้เกิดกรรมวิธี และมีบุคลากรคุณภาพสูงดังกล่าว

4. ทางด้านการบริหารธุรการ (ส่วนนอกเหนือจากที่มีหน่วยราชการภายนอกรับผิดชอบ) มีหลักฐานยืนยันได้ว่า มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในระบบบริหารกลาง ที่มีขอบข่ายกว้างขึ้น สามารถจัดสรรทรัพยากรได้ตรงตามงาน และประหยัดได้มากกว่า มหาวิทยาลัยระบบทั่วไป

5. ในด้านความสัมพันธ์กับรัฐและชุมชน ซึ่งแต่ละวิทยาเขตจำต้องติดต่อสัมพันธ์ในลักษณะเหมือน ๆ กัน การจัดแบ่งหน้าที่และขอบเขตในการติดต่อในระดับมหาวิทยาลัย และระดับวิทยาเขต ช่วยให้สามารถบริหารงานได้สะดวกขึ้น ทำให้ไม่มีความจำเป็นต้องติดต่อโดยตรงกับรัฐ และชุมชนในทุกๆ เรื่อง

ส่วนที่เป็นจุดค้อยของมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต

1. ส่วนที่เป็นจุดค้อยประการแรก เกิดจากความไม่ชัดเจนในการกำหนดความสัมพันธ์และหน้าที่ความรับผิดชอบ ทางด้านการบริหารระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

ของรัฐ ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย กับตัวมหาวิทยาลัยเอง ความไม่แน่นอน ไม่ชัดเจนดังกล่าว ทำให้มหาวิทยาลัยไม่อาจกำหนดขอบเขตต่าง ๆ ภายในได้แน่ชัด เช่นกัน จึงเป็นอุปสรรคในการสร้างระบบการบริหารมหาวิทยาลัยที่ดี

2. จากความไม่ชัดเจนดังกล่าว ประกอบกับจำนวนบุคลากรทาง คำนงบประมาณที่จำกัด การดูแลงบประมาณมหาวิทยาลัยจากภายนอก จึงเป็นไปได้ใน ลักษณะของการออกกฎควบคุมมากกว่าที่จะเป็นการส่งเสริมให้ดำเนินการกิจได้โดยมี ประสิทธิภาพและประหยัด

3. เหตุผลส่วนหนึ่งจากงบประมาณที่รัดตัว และอีกส่วนหนึ่งจาก ลักษณะอนุรักษนิยมของคณาจารย์และผู้บริหาร มหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขตมิได้สร้าง นวัตกรรมทางด้านการวางแผน หรือโปรแกรมการศึกษาเท่าที่ควร Diversity และ Specialization คงเป็นไปได้ในแนวทางที่ปฏิบัติกันอยู่แล้ว ความพยายาม ที่จะเปิดสอนระดับปริญญาเอก ให้มีเหมือนกับวิทยาเขตหลัก ยังคงพบทั่วไปในระบบ Flagship การจัดโปรแกรมรวม หรือโครงการในลักษณะของบูรณาการ ซึ่งน่าจะ ทำได้ไม่ยากในมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต ยังไม่ได้มีการ เริ่มต้นอย่างจริงจัง สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ลักษณะการรวมกันยังไม่อาจถือได้ว่า More than the sum of its parts

4. คณะกรรมการบริหารยังมีขีดระหนักรั้งหน้าที ในฐานะผู้บริหาร ระบบหลายวิทยาเขตทั้งระบบ แต่ยังทำหน้าที่เพียงผู้บริหารย่อยของมหาวิทยาลัย หลายวิทยาเขตเท่านั้น ยังคงสนใจในรายละเอียดของงานธุรการมากกว่างานนโยบาย จึงทำให้ละเลยประเด็นสำคัญในการบริหาร และวางนโยบายไปเสีย

5. โดยลักษณะที่เป็นศูนย์รวมของหลายวิทยาเขต จริงอยู่ อาจเป็น ปραการที่ค่อนข้างแข็งแกร่งต่อการแทรกแซงจากภายนอก และมีฐานะการต่องสูง แต่ในขณะเดียวกัน โดยเหตุผลเดียวกัน ก็จะกลายเป็นเป้าหมายหลักในการแทรกแซง จากภายนอกได้เช่นกัน

งานวิจัยทั้ง 3 ฉบับ ที่ยกมากล่าวไว้แล้วนี้ 2 ฉบับแรก เป็นงานวิจัยในประเทศ โดยฉบับของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ เป็นการศึกษาพัฒนาการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ในลักษณะของการศึกษาเปรียบเทียบ วิวัฒนาการในการดำเนินงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตามช่วงระยะเวลา ตลอดจนเป็นการประเมินผลของโครงการพัฒนาวิทยาลัย เพื่อดูแนวโน้มสำหรับอนาคตต่อไป ส่วนฉบับของ อรพินธ์ คันธนะสุทธิ เป็นการศึกษาพัฒนาการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาคแห่งหนึ่ง เป็นการศึกษาในลักษณะของการประเมินความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย โดยเปรียบเทียบกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมทางบ้านต่าง ๆ 7 ด้าน คือ การบริหารมหาวิทยาลัย โปรแกรมการศึกษา นักศึกษา บุคลากร อาคารสถานที่ และจำนวนบัณฑิตซึ่งในการศึกษาพัฒนาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดถือตามแนวทางการวิจัยของทั้งสองฉบับดังกล่าวแล้ว งานวิจัยฉบับที่ 3 เป็นงานวิจัยเรื่องมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขตในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากยังไม่มีงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จึงได้นำมาเสนอไว้ค่อนข้างละเอียด ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์พัฒนาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในแง่ที่เป็นมหาวิทยาลัยวิทยาเขตใดต่อไป

นอกเหนือจากงานวิจัยทั้ง 3 ฉบับ ที่นำเสนอไว้ เป็นแนวทางในการทำวิจัยฉบับนี้แล้ว ยังมีรายงานการสัมมนาอีก 2 ฉบับ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องของมหาวิทยาลัยภูมิภาค และมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขตโดยตรง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเสนอไว้ในที่นี้ด้วย เพื่อเป็นแนวทางการวิเคราะห์พัฒนาการของมหาวิทยาลัยเช่นกัน รายงานการสัมมนาทั้งสองฉบับ ได้แก่

การสัมมนา เรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัย ในการพัฒนาระดับท้องถิ่นและภูมิภาค¹ จัดโดยทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ควบความร่วมมือของที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ Regional Institute of Higher Education and Development และโครงการพัฒนา

¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, รายงานการสัมมนา เรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัย ในการพัฒนาระดับท้องถิ่นและภูมิภาค,

มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 27 - 30 มีนาคม 2516 ณ ศูนย์อรรถวิสุนทร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และโรงแรมสมิทธา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พิจารณาทบทวนและความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยในเขตภูมิภาค
ที่มติดอกการพัฒนาท้องถิ่นและภูมิภาค
2. หาทางส่งเสริมการดำเนินงานการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย
ให้เป็นไปตามบทบาทและความรับผิดชอบ
3. หาทางส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยในเขตภูมิภาค
และในเขตนครหลวง ในอันที่จะสร้างควมดีเด่นทางวิชาการ

ผลการสัมมนาดังกล่าวสรุปสาระประเด็นที่สำคัญตามรายงานการสัมมนาได้
ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยในภูมิภาคกับภาวะแวดล้อม
 - ก. มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรมีหน้าที่ที่จะต้องฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม
โดยเฉพาะ มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค จะต้องให้ความสนใจและฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม
ที่มีอยู่ในภาคของตนอย่างเต็มที่ เช่น กำหนดหลักสูตรให้มีส่วนสร้างเสริมความคงอยู่
และความเจริญงอกงามของศิลปวัฒนธรรม แต่การส่งเสริมดังกล่าวนี้ มิใช่กระทำ
แต่ในลักษณะที่เป็นรูปนัยเท่านั้น โดยแท้จริงแล้ว ควรกระทำในลักษณะอรูปนัยด้วย
นอกจากนี้ จำเป็นจะต้องมีนโยบายและมาตรการอย่างแน่นอน เพื่อให้การฟื้นฟูศิลป
วัฒนธรรมในท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ เพื่อกำเนินไปสู่จุดหมายที่วางไว้ได้
 - อนึ่ง การที่จะให้มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค มีหน้าที่ฟื้นฟูและส่งเสริม
ศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงวัฒนธรรมใหญ่ และ
วัฒนธรรมย่อย น่าจะสังวรไว้ควรวาง ในการปฏิบัติมิใช่เป็นสิ่งที่กระทำโดยง่าย
เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมในแต่ละท้องถิ่น มักจะมีแนวโน้มที่จะรับพฤติกรรม
ของมหาวิทยาลัย ที่ไปตั้งอยู่ส่วนหนึ่ง เป็นเพราะสังคมในท้องถิ่นไม่มีกำลังพอที่จะ
ต้านทานอิทธิพลของมหาวิทยาลัย และอีกส่วนหนึ่ง อาจจะมีความต้องการที่จะให้เกิด
มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่แตกต่างไปจากเดิม

ข. มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค จะต้องมีนโยบายยึดถือความเป็นเลิศทางวิชาการไว้ด้วย แต่ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับท้องถิ่นนั้น เรื่องนี้คาบเกี่ยวกับเรื่องอภิปรายของหัวข้อวัตถุประสงค์และหน้าที่ของมหาวิทยาลัยด้วย

ค. มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ควรตระหนักถึงความสัมพันธ์สำคัญของภาวะแวดล้อม เพราะการศึกษาเรื่องนี้ ย่อมมีส่วนช่วยให้ทราบข้อเท็จจริง 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม ย่อมสามารถนำมาใช้ในแนวทางการพิจารณากำหนดนโยบาย ในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยได้ เช่น เกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตรให้สัมพันธ์และเหมาะสมกับท้องถิ่น อาทิ ในแง่อาชีพ โดยมุ่งหวังที่จะให้ผู้จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นนั้น สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจพิจารณาเปิดสอนวิชาเกี่ยวกับยางและเหมืองแร่ เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะยังไม่สามารถกระทำได้เต็มที่ในระยะต้น ๆ แต่ก็อาจจะวางแผนไว้สำหรับอนาคต ประการที่สอง ย่อมมีส่วนช่วยให้ทราบว่า การจัดตั้งมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นนั้น จะมีผลกระทบกระเทือนต่อภาวะแวดล้อมอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อหาทางป้องกัน ที่ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมในท้องถิ่นนั้นได้ ที่ประชุมมีความเห็นโดยสรุปว่า มหาวิทยาลัยควรจะต้องปรับตัวให้เข้ากับภาวะแวดล้อม จึงจะเหมาะสม แต่มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า การปรับตัวของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ให้เข้ากับภาวะแวดล้อม ก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการใด ๆ ควรได้รับการศึกษาไตร่ตรองเสียก่อน

2. การประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค กับหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และฝ่ายธุรกิจเอกชน

ก. มหาวิทยาลัยทุกแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค จะต้องมีความร่วมมือ ประสานงานอย่างใกล้ชิดและแท้จริงกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนราชการและเอกชน เช่น ควรมีการตกลงกันเรื่องจำนวนให้ดีระหว่างฝ่ายผลิต กับฝ่ายรับผู้สำเร็จการศึกษาไปทำงาน นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ควรจะต้องแสดงน้ำใจในลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลต่อประชาชนในท้องถิ่น

ในขณะที่เดียวกัน ก็แสวงหาความเกื้อกูลจากท้องถิ่นด้วย แต่การร่วมมือประสานงาน จะต้องเป็นไปควบคู่ และราบรื่นก็ต่อเมื่อทั้งสองฝ่าย จะต้องมีความใจกว้างพอที่จะ รับความคิดเห็นและขอ เสนอแนะของแต่ละฝ่ายอยู่เสมอ

ข. ตามเป้าหมายการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย โดยคำนึงถึง ความต้องการของประเทศเป็นหลัก ซึ่งหมายความว่า มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ควรจะมีนโยบายผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น และ ภูมิภาคควยนั้น การประสานงานอาจทำได้ทั้งในลักษณะ Institutionalized และ non - institutionalized แล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละกรณี เช่น ใ้ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐหรือที่ประชุมอธิการบดี เป็นผู้ประสานงานตามลักษณะ ทั้งสองดังกล่าว

ค. เพื่อให้ไ้โครงการประสานงานอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น ระหว่าง มหาวิทยาลัย กับหน่วยงานต่าง ๆ อาจใช้วิธีเริ่มพิจารณาจริงจัง โดยมี Working- group เพื่อพิจารณาหาช่องทางเป็นเรื่อง ๆ ไป

3. ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยในเขตภูมิภาค และ มหาวิทยาลัยในเขตนครหลวง

ก. ตามหลักการแล้ว มหาวิทยาลัยทุกแห่ง ควรจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยที่มีความสมบูรณ์กว่า ควรจะ มีส่วนให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลแก่มหาวิทยาลัยที่ด้อยกว่าอย่างใกล้ชิดและแท้จริง ทั้งนี้ เพราะมหาวิทยาลัยที่ด้อยกว่า มักจะประสบปัญหาความยุ่งยากนานาประการ นับตั้งแต่การขาดแคลนครุฑาจารย์ การกำหนดหลักสูตร และอุปกรณ์การสอน เป็นต้น มหาวิทยาลัยต่าง ๆ อาจให้ความร่วมมือ และประสานงานวิชาการได้ในหลาย โครงการ เช่น

- โครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์
- โครงการปรับปรุงคุณภาพของอาจารย์
- การ เปิดโอกาสให้ลงทะเลเบียนร่วมเรียนระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

- โครงการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอน
- โครงการควบคุมมาตรฐานการศึกษา
- โครงการตำราร่วมกัน
- การใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน
- การโอนหน่วยกิตหรือโปรแกรมการเรียน
- ความร่วมมือกันในการบริหารและกิจการนิสิต ฯลฯ เป็นต้น

ข. เพื่อให้ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ อยู่บนรากฐานอันถาวรและไถ่ผลแท้จริง ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ควรจะต้องตั้งอยู่บนหลักการของความเสมอภาค กล่าวคือ ความร่วมมือพึงพาอาศัยกันแบบสองทาง ซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์กัน มีความหมายมากกว่าแบบทิศทางเดียว

4. วัตถุประสงค์และหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค

ก. วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่ นับว่าเหมาะสมแล้ว กล่าวคือ เพื่อการสอนการวิจัย และการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ทุกมหาวิทยาลัยจึงมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน ส่วนที่จะจัดดำเนินการให้มีแนวโน้มเอียง หรือมีวิธีปฏิบัติเช่นใด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ ย่อมกระทำได้อิสระ ทั้งนี้ โดยยึดภาระความรับผิดชอบของภูมิภาคเป็นที่ตั้ง แต่ขณะเดียวกัน มิใช่หมายถึงการผูกขาดก็ตกกันอาณาเขตอยู่แต่ในวงแคบ มหาวิทยาลัยทุกแห่งคงเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชาติ ในด้านวัตถุประสงค์จะเป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาคก็แต่ในแง่การแบ่งเบาภาระของทั้งประเทศ เป็นภูมิภาคอย่างไม่มี การผูกขาดเท่านั้น

ข. โดยที่เจตจำนงในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ เป็นไปเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระการพัฒนาท้องถิ่น (ของประเทศ) ดังนั้น ในหน้าที่ของมหาวิทยาลัย จึงอาจมีนโยบายที่จะช่วยเหลือท้องถิ่น และสร้างความผูกพันทางจิตใจ กับท้องถิ่นด้วย เป็นต้นว่า

- ใ้บริการในด้านการพัฒนาชุมชน ตามกำลังความสามารถของมหาวิทยาลัย ส่วนที่ว่า ควรจะมุ่งความคิเอนทางวิชาการก่อน หรือการพัฒนาที่ก่อนนั้น ขึ้นอยู่กับหลายสิ่งหลายอย่าง โดยเฉพาะ ความพร้อมของมหาวิทยาลัย และสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น
- รวมมือรักษาและฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่
- สร้างความสัมพันธ์อันดีกับข้าราชการและประชาชนในท้องถิ่นนั้น เสมือนหนึ่ง เป็นสมาชิกครอบครัวท้องถิ่น

ค. เพื่อสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยได้มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ ช่วยพัฒนาประเทศให้สมบูรณ์ขึ้น ควรหาทางเสนอให้รัฐบาล เชิญมหาวิทยาลัยเข้าร่วมโครงการพัฒนาที่สำคัญ ๆ ทั้งนี้ จะผ่านทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือที่ประชุมอธิการบดีก็แล้วแต่ความเหมาะสม ในขณะที่เดียวกัน มหาวิทยาลัยก็ควรเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการนี้ด้วย

การสัมมนาเรื่องการบริหารมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต¹ จัดโดยทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างวันที่ 18 - 20 กุมภาพันธ์ 2525 ณ ห้องประชุมชั้น 3 ทบวงมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ประมวลปัญหาอุปสรรคการบริหารมหาวิทยาลัย สถาบันที่มีหลายวิทยาเขต ที่เกิดจากโครงสร้างของระบบบริหารปัจจุบัน
2. ร่วมกันพิจารณาหาทางปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารมหาวิทยาลัย สถาบันที่มีหลายวิทยาเขต ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เมื่อนำผลที่ได้จากข้อคิดเห็น ในการสัมมนา เสนอต่อทบวงมหาวิทยาลัย พิจารณาคำ เนิ่นการต่อไป

¹ทบวงมหาวิทยาลัย, รายงานการสัมมนา เรื่องการบริหารมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต (18 - 20 กุมภาพันธ์ 2525).

ผลการสัมมนา สรุปสาระประเด็นตามรายงานการสัมมนาได้ดังนี้

1. ที่ตั้งของสำนักงานอธิการบดี ควรแยกออกจากวิทยาเขต ในกรณีที่ยังไม่สามารถแยกกันได้ ให้แยกบุคลากรออกมาต่างหากจากวิทยาเขต
2. ควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยทุกระดับ อย่างชัดเจน และให้มีการกระจายอำนาจไปยังผู้บริหารมหาวิทยาลัยทุกระดับตามที่กำหนด โดยยึดหลักการให้การดำเนินงานตามภารกิจ ให้เสร็จสิ้นภายในระดับ วิทยาเขตให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานการด้านวิชาการ งบประมาณ การเงิน บุคลากร วัสดุ
3. วิทยาเขตที่มีการขยายงาน และพัฒนาขึ้นจนมีความพร้อมในทุกด้านแล้ว อาจได้รับการพิจารณาให้จัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยได้
4. หน่วยงานอิสระที่เทียบเท่าคณะ เช่น บัณฑิตวิทยาลัย โครงการส่งเสริมพิเศษ (Extension Studies) โครงการศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ สำนัก สถาบัน ควรจัดให้อยู่ในสังกัดสำนักงานอธิการบดีส่วนกลางก่อน จนเมื่อ วิทยาเขตมีการขยายพัฒนาในคานต่าง ๆ ดังกล่าวมากขึ้นแล้ว ก็อาจพิจารณาจัดตั้ง ให้ประจำวิทยาเขตได้
5. ควรมีการรวมกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละภูมิภาค เพื่อให้การบริหารงานของภูมิกษานั้นคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และมีการร่วมทรัพยากรของท้องถิ่น มาใช้ในการจะดำเนินการอุดมศึกษา ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น
6. การที่วิทยาเขตมีที่ตั้งห่างไกลกันมาก ควรคำนึงถึงการไ้ระบบสื่อสารที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เช่น โทรพิมพ์ และโทรภาพ และการเพิ่ม งบประมาณการ เดินทางของบุคลากรของวิทยาเขตด้วย
7. การสรรหาหรือการแต่งตั้งผู้บริหารมหาวิทยาลัย สถาบันทุกระดับ ให้หลีกเลี่ยงการเลือกตั้ง อธิการบดีควรเลือกรองอธิการบดีเอง โดยยึดหลักให้ ทำงานเป็นทีม

8. จัดให้มีกรรมการที่ปรึกษา เป็นที่ปรึกษาของอธิการบดี และรองอธิการบดีประจำวิทยาเขต

9. องค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัย ควรประกอบด้วยบุคคลภายนอก ผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนมากกว่าบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย

บุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยควรแต่งตั้งจากบุคคลในท้องถิ่น และผู้มีความสนใจในกิจการของมหาวิทยาลัย

บุคคลภายในมหาวิทยาลัย ควรประกอบด้วย อธิการบดี และกลุ่มผู้บริหาร กับกลุ่มอาจารย์

10. การกำหนดรูปแบบของโครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัยที่มีหลายวิทยาเขต จะกำหนดตัวเป็นรูปแบบเดียวไม่ได้ เพราะบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ปรัชญา และปณิธานของมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

✓ การศึกษาพัฒนาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) ในลักษณะของการศึกษาเฉพาะราย (Case study) ข้อมูลที่ได้เป็นเอกสาร (Document Data) ได้แก่หนังสือ บทความ จุลสาร กฎหมาย รายงานการประชุม บันทึกและเอกสารของทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยจะดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยจากวิทยานิพนธ์ หนังสือ จุลสาร และเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการเสนอเพื่อขอทำวิทยานิพนธ์
2. รวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น

- ก. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ข. ทบวงมหาวิทยาลัย
- ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- ง. สำนักงานประมาณ
- จ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ เป็นต้น

3. การคัดเลือกเอกสาร โดยพิจารณาถึงความเชื่อถือได้ และความถูกต้องของเอกสารแต่ละฉบับ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ที่เป็น 2 เกณฑ์หลัก คือ

- ก. เกณฑ์ภายนอก
- ข. เกณฑ์ภายใน

โดยยึดถือรายละเอียดตามเกณฑ์ซึ่ง อรพินธ์¹ ตันชนะสฤกษ์¹ ได้ดัดแปลงมาจาก เกณฑ์ของ แวนดาเลน² ดังนี้

เกณฑ์ภายนอก จะพิจารณา 5 เรื่องคือ

- (1) แหล่งที่มาของเอกสาร เป็นแหล่งปฐมภูมิหรือทุติยภูมิ และเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้หรือไม่
- (2) ใครเป็นผู้เขียนเอกสาร
- (3) เป็นเอกสารต้นฉบับ ฉบับคัดลอกหรือฉบับแก้ไข ได้มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นหรือไม่ และสามารถสืบค้นแหล่งอ้างอิงได้หรือไม่
- (4) เอกสารนี้เผยแพร่เมื่อไร
- (5) เอกสารนี้มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่อย่างไร

¹อรพินธ์ ตันชนะสฤกษ์, "พัฒนาการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

²Van Dalen, Understanding Educational Research, (New York : McGraw Hill, 1962), P. 183 - 187.

เกณฑ์ภายใน พิจารณาเรื่องต่าง ๆ 4 เรื่องคือ

- (1) ผู้เขียนเอกสารนั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีความสามารถในสิ่งที่เขียนหรือไม่
- (2) ผู้เขียนเอกสารนั้นมีแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้หรือไม่ เช่น เขียนจากบันทึก หรือเขียนมาจากความทรงจำ
- (3) ในเอกสารนั้นมีความตั้งใจที่จะบิดเบือนความจริง หรือมีความคิดเป็นส่วนตัวของผู้เขียนเอกสารหรือไม่
- (4) เอกสารฉบับนั้น สื่อความชัดเจนหรือไม่ และข้อความในเอกสารนั้น มีความหมายอย่างไร

4. รวบรวมเอกสารที่คัดเลือกได้มาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อเท็จจริงในแต่ละเรื่องที่ต้องการศึกษา แล้วรวบรวมข้อมูล เพื่อเรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์ต่อไป

เอกสารที่ใช้ประกอบการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ประเภทรายงานการประชุม

- ก) รายงานการประชุมคณะกรรมการระดับอุดมศึกษา สภาการศึกษาแห่งชาติ ในช่วงปี พ.ศ. 2509 - 2510 พร้อมเอกสารประกอบการประชุม
- ข) รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างหลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัยภาคใต้ พร้อมเอกสารประกอบการประชุม
- ค) รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2512 - 2523

2. ประเภทเอกสาร จดพิมพ์ของหน่วยราชการ

- ก) เอกสารของสภาการศึกษาแห่งชาติ
- ข) เอกสารของทบวงมหาวิทยาลัย
- ค) เอกสารของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ง) เอกสารของกองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. ประเภทหนังสือที่จัดทำโดยส่วนราชการ

- ก) หนังสือรายงานประจำของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ข) หนังสือสารสนเทศของกองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ค) หนังสืออนุสรณ์เนื่องในวโรกาสพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ง) คู่มือการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- จ) หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จดพิมพ์เป็นอนุสรณ์แก่ คร.ส.ต.ต. มงคลสุข
- ฉ) หนังสือโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ช) หนังสือรายงานการประเมินผลสถานภาพ ศักยภาพของแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4. ประเภทรายงานการวิจัย

5. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย

เอกสารประเภทที่ 1 - 4 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกเอกสารพบว่า เป็นเอกสารที่ไต่จากแหล่งปฐมภูมิ จึงเชื่อได้ว่า เอกสารเหล่านี้ เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ถึงแม้เอกสารประเภท 2 - 4 จะไม่สามารถสืบค้นให้พบว่า ใครเป็นผู้เขียนเอกสารที่แท้จริงได้ แต่ก็ เป็นเอกสารที่จัดทำโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรง และเป็นเอกสารต้นฉบับ เอกสารคัดลอกที่มีความถูกต้อง และเป็นเอกสารที่เรียบเรียงจากเอกสารอื่น ที่มีคุณค่าในเรื่องที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ ถึงแม้วิจัยจะไม่สามารถค้นเอกสารฉบับดังกล่าวได้ แต่วิจัยยัง
เชื่อถือในความสามารถและคุณวุฒิของคณะกรรมการผู้จัดทำ เอกสารฉบับดังกล่าว

สำหรับเกณฑ์ภายในเอกสารทั้ง 4 รายการ สามารถสื่อความชัดเจน
ไม่มีศัพท์เฉพาะที่ทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนได้ และส่วนใหญ่เป็นเอกสารของทาง
ราชการ จึงเชื่อว่า ไม่มีการบิดเบือนความจริง

เอกสารประเภทที่ 5 มีลักษณะเป็นกฎหมาย ที่ประกาศใช้ภายใต้
พระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงเป็นเอกสารที่เชื่อถือได้
ถูกต้อง

การเสนอข้อมูล

จะแบ่งเสนอเป็น 8 บท ด้วยกัน คือ

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย
ขอบเขตของการวิจัย ขอบตกลงเบื้องต้น ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย ผลงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย การเสนอข้อมูลและประโยชน์ที่คาดว่าจะ
จะได้รับจากการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึงประวัติความเป็นมาในการก่อตั้งมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ และสภาพทั่วไปในระยะเริ่มก่อตั้ง

บทที่ 3 กล่าวถึงพัฒนาการทางด้านการบริหาร การวางแผน
และการประสานงานของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทที่ 4 กล่าวถึงพัฒนาการในการดำเนินงานตามภารกิจทางด้าน
การผลิตบัณฑิต

บทที่ 5 กล่าวถึงพัฒนาการในการดำเนินงานตามภารกิจทางด้าน
การวิจัย

บทที่ 6 กล่าวถึงพัฒนาการในการดำเนินงานตามภารกิจทางด้านการบริการแกสังคม

บทที่ 7 กล่าวถึงพัฒนาการในการดำเนินงานตามภารกิจทางด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

บทที่ 8 เป็นการสรุปอภิปรายและขอเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ คือ

1. ผลการวิจัยจะใช้เป็นประโยชน์ในการบริหาร และการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ต่อไป
2. ผลการวิจัยจะเป็นเอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าสำหรับนิสิต นักศึกษา และผู้สนใจ เกี่ยวกับพัฒนาการของมหาวิทยาลัยภูมิภาค หรือพัฒนาการของมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือทั้งสองกรณีตามความสนใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย